

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres ref
18/2673

Vår ref
18/1091-6

Dato
30. mai 2018

Forslag til utveksling av personopplysninger for å bekjempe arbeidslivskriminalitet - Høring

Vi viser til brev av 9. mai 2018 med vedlegg om ovennevnte.

Saken har vært forelagt Samferdselsdepartementets underliggende etater – Jernbanedirektoratet, Kystverket, Luftfartstilsynet, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, Statens havarikommisjon for transport, Statens jernbanetilsyn, Statens vegvesen Vegdirektoratet og Vegtilsynet.

Vedlagt oversendes høringsuttalelse fra *Vegdirektoratet*, som ser forslaget i sammenheng med etatens eget arbeid med bekjempelse av arbeidslivskriminalitet i forbindelse med sitt ansvar og oppgaver som offentlig oppdragsgiver og byggherre og som håndhevende myndighet på trafikant- og kjøretøyområdet. Direktoratet finner det uklart om Statens vegvesen vil omfattes av den foreslåtte hjemmelen. De viser til at lovforslaget synes å ha et snevrere virkeområde enn det som ligger i regjeringens strategi for å styrke innsatsen mot arbeidslivskriminalitet, noe som vurderes som uheldig.

For de nærmere detaljer viser vi til Vegdirektoratets uttalelse. *Samferdselsdepartementet* slutter oss til de problemstillinger og vurderinger som direktoratet tar opp.

Med hilsen

Gyri Solnørdal Jenssen (e.f.)
avdelingsdirektør

Kjersti Nikolaysen
seniorrådgiver

Postadresse
Postboks 8010 Dep
0030 Oslo
postmottak@sd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.sd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 904

Avdeling
Strategi,- økonomi og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Kjersti Nikolaysen
22 24 81 46

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

1 vedlegg

Kopi

Vegdirektoratet
Ref.: 18/106363-2

Statens vegvesen

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Linda Solstad / 22073617

Vår referanse:
18/106363-2

Deres referanse:

Vår dato:
29.05.2018

Forslag til en ny bestemmelse i personopplysningsloven om adgang til utveksling av personopplysninger for å bekjempe arbeidslivskriminalitet – høringssvar fra Statens vegvesen

Vi viser til deres høringsbrev av 9. mai 2018 om ovennevnte høring.

Statens vegvesen har som en av flere oppgaver å arbeide mot arbeidslivskriminalitet. Statens vegvesen har etter veglova ansvaret for deler av de offentlige vegene i Norge (vegstyresmakt). Oppfølgingen av regelverket knyttet til arbeidslivskriminalitet knytter seg til de forpliktelsene vi har som offentlig oppdragsgiver og byggherre. I arbeidet med entreprisekontraktene blir det behandlet personopplysninger som en del av byggherreforpliktelsene som gjelder entreprenører, organisering, roller og tilstedeværelse på anleggsplass, HMS-forhold og så videre.

Statens vegvesen håndhever også regelverk knyttet til arbeidslivskriminalitet på trafikant- og kjøretøyområdet. Dette skjer blant annet gjennom håndheving av regelverket om kjøre- og hviletid og forskrift om arbeidstid for sjåførere og andre innenfor vegtransporten, ved oppfølging av påbudte offentlige godkjenninger for verksteder-, opplæringsinstitusjoner som skal gi trafikkopplæring-, løyvehavere på yrkestransportsiden og så videre.

Statens vegvesen har opprettet en krimseksjon som skal styrke arbeidet med å forebygge, dokumentere og avdekke kriminell og samfunnsskadelig aktivitet innenfor Statens vegvesen sitt samfunnsoppdrag. Krimseksjonen har et særlig ansvar for ekstern samhandling når det gjelder kriminalitet, og det er i prosess at seksjonen skal kobles formelt til A-krimsentrene.¹ Vi ser positivt på at dere setter fokus på informasjonsdeling mellom etatene som samarbeider for å bekjempe arbeidslivskriminalitet i en personopplysningsssammenheng. Vi har likevel enkelte kommentarer til forslaget. Vi viser også til vårt hørings svar av 16. oktober

¹ Jf. oppdrag fra Samferdselsdepartementet av 4. juli 2017 med referanse 15/224958-4.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 6706 Etterstad
0609 OSLO

Telefon: 02030
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø
Telefon: 78 94 15 50

2017 til den forrige versjonen av den nå foreslåtte bestemmelsen.² Flere av kommentarene våre derfra er fortsatt aktuelle, og synes ikke utredet eller kommentert hverken i dette forslaget eller i Prop. 56 LS (2017–2018).

Merknader til forslaget

Er det behov for en ny hjemmel for utlevering av personopplysninger i forbindelse med bekjempelse av arbeidslivskriminalitet?

Vi ser positivt på at bestemmelsen dere nå foreslår gir selvstendig lovgrunnlag for utlevering av personopplysninger. Dere skriver at nærværende forslag i hovedsak vil innebære en *klargjøring* av adgangen til å utlevere personopplysninger. Dette da eksisterende regler om utveksling av taushetsbelagt informasjon kan gi selvstendig grunnlag for unntak fra formålsbegrensningen for opplysninger som ikke er taushetsbelagte. Slike regler finnes blant annet i forvaltningsloven § 13 b. Uttalelser i faglitteraturen viser at flere av unntakene i denne bestemmelsen gir en vid adgang for å dele informasjon, også når delingen av informasjonen kun fremmer mottakerorganets oppgaver.³

Vi stiller derfor spørsmål ved om det kan bli mer forvirrende enn klargjørende å regulere kun ett av flere områder hvor deling kan være aktuelt og hensiktsmessig i personopplysningsloven. Vi er bekymret for at bestemmelsen kan tolkes antitetisk, slik at bestemmelsen kan tolkes slik at deling av informasjon på andre områder som nevnes i GDPR artikkel 23, jf. artikkel 6 nr. 4, er forbudt.

Reglene om deling av informasjon inngår i et komplisert samspill mellom de generelle reglene i forvaltningsloven og personopplysningsloven, men også med regler i særlovgivningen om taushetsplikt og unntak fra taushetsplikt. Som et eksempel på det sistnevnte viser vi til Finansdepartementets forslag om endringer i reglene om Skatteetatens informasjonsbehandling av 23. mars 2018.⁴ I «Mandat for et lovutvalg til å revidere forvaltningsloven»⁵ fremkommer det at utvalget bør vurdere en bedre samordning av reglene om taushetsplikt i henholdsvis forvaltningsloven og særlovgivningen. Det fremkommer også i dette mandatet at det bør vurderes om det er mulig å oppnå en større grad av samordning mellom forvaltningslovens regler og personopplysningsloven regler.

Vi støtter uttalelsene i mandatet til forvaltningslovutvalget, og mener en mer helhetlig tilnærming til spørsmålet om informasjonsdeling vil være mer effektivt og sørge for bedre rettsikkerhet ved at regelverket blir lettere tilgjengelig. Vi mener derfor det kan være hensiktsmessig å gjøre ordlyden mer virksomhetsnøytral og generell i utformingen.⁶ Siden deling av informasjon henger tett sammen med reglene om taushetsplikt og unntak fra dette, mener vi det bør forsøkes å oppnå en bedre samordning mellom disse to regelsettene.

² Forslaget til ny personopplysningslov § 12 i høringen av 6. juli 2017 «Ny personopplysningslov – gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett».

³ Geir Woxholt, kommentarutgave til forvaltningsloven av 2011 på s. 294 og 303.

⁴ https://www.regjeringen.no/contentassets/184efa9b5f294e679e84ddb8d6251331/hoeringsnotat_mars2018.pdf

⁵ https://www.regjeringen.no/contentassets/942a5fc1c6214f728015e3dc20cd3870/mandat_lovutvalg_forvaltningsloven.pdf

⁶ Slik også flere høringsinstanser til det forrige forslaget til ny personopplysningslov § 12, jf. for eksempel tolletatens og skattedirektoratets høringsvar. Sml. også Datatilsynets svar til det forrige forslaget.

Dersom konklusjonen blir at en slik mer generell hjemmel ikke er aktuelt, følger våre bemerkninger til deres primære forslag nedenfor.

Vilkårene for utlevering av personopplysninger i en eventuell ny bestemmelse

Ordlyden i forslaget åpner kun for utlevering av opplysninger til «*offentlige myndigheter som har til oppgave å håndheve lovgivningen ...*». I selve høringsnotatet brukes begrepene «offentlige myndigheter» og «offentlige organer» om hverandre. Vi mener dere bør tydeliggjøre hva som ligger i ordlyden «offentlig myndighet» og «håndheve lovgivningen».

Det kan være hensiktsmessig å presisere at bestemmelsen ikke er forbeholdt Arbeidstilsynet, Tolletaten, Skatteetaten, NAV og politiet. Som det fremgår av strategien mot arbeidslivskriminalitet er arbeidslivskriminalitet sammensatt «... og må bekjempes gjennom felles innsats fra politiet, Skatteetaten, Arbeidstilsynet, NAV og andre offentlige etater». ⁷

Vi nevner at Statens vegvesen håndhever regelverk gitt i medhold av arbeidsmiljøloven, for eksempel tilsyn med arbeidstid for blant annet sjåfører. Statens vegvesen gjennomfører også flere felles kontroller, der andre aktører enn Arbeidstilsynet, tolletaten, Skatteetaten, NAV og politiet kan være aktuelle. Det er viktig at eksisterende eller fremtidig samarbeid med andre, for eksempel kommuner, EL-tilsyn og brannvesen, ikke forhindres.

Statens vegvesen håndhever lovgivning både i form av offentlig myndighetsutøvelse, men fører også kontroll med lønns- og arbeidsvilkår i form av å være offentlig oppdragsgiver. Det er uklart hvorvidt tilfeller som dette omfattes av den foreslåtte ordlyden – noe vi mener det bør, sml. også strategien mot arbeidslivskriminalitet s. 2 om innkjøp. Vi nevner i denne sammenhengen at rundskriv nr. H-8/17 «*Fellesføring i tildelingsbrevene for 2018*» bestemmer at følgende tekst skal innarbeides i tildelingsbrevene for 2018:

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. <Virksomheten> skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. <Virksomheten> skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet.

For å effektivt bekjempe arbeidslivskriminalitet kan det tenkes aktuelt å dele informasjon også med andre enn offentlige myndigheter, for eksempel til en oppdragsgiver eller til allmennheten, særlig som en del av det forebyggende arbeidet. Vi viser her blant annet til vurderingene i Finansdepartementets høring av 23. mars 2018 punkt 5.5 og strategien mot arbeidslivskriminalitet side 3 om samarbeid med partene i arbeidslivet og kunnskap. Vi nevner i denne sammenhengen også treparts bransjeprogram, som er et av virkemidlene regjeringen har etablert for å ta tak i arbeidsmiljøutfordringer i utsatte bransjer. I dette

⁷ Vår understreking. https://www.regjeringen.no/contentassets/18425e5b42f84340b02fbb74bdb90b19/no/pdfs/a-0044-b_strategi_arbeidslivskriminalitet_regjerin.pdf

samarbeidet er det deltakere fra både arbeidsgiver- og arbeidstakersiden, samt fra offentlige myndigheter. Både forvaltningsloven og offentleglova gir en viss adgang for å dele opplysninger også i slike tilfeller, men det kunne vært ønskelig med en klargjøring av hva handlingsrommet er, spesielt sett opp mot rekkevidden av nærværende forslag.

Slik vi leser ordlyden i forslaget, samt høringsnotatet, kan det stilles spørsmål ved om virkeområdet for regelen bør tydeliggjøres. Et første spørsmål er hva som ligger i formuleringen «håndheve lovgivningen om arbeidsmiljø». Er dette en henvisning til arbeidsmiljøloven med tilhørende forskrifter, eller favner det videre?

Vi stiller også spørsmål ved om det er hensiktsmessig å definere «arbeidslivskriminalitet», all den tid begrepet brukes i overskriften til den nå foreslåtte § 12 a i ny personopplysningslov. Vi bemerker spesielt at strategien mot arbeidslivskriminalitet synes å legge opp til et bredere virkeområde enn det som synes å være tilfellet i nærværende høring. I strategien nevnes for eksempel arbeid uten arbeidstillatelse, grove bedragerier og uriktige eller falske opplysninger og dokumentasjon til offentlig myndighet som noen av flere moduser for kriminalitet i arbeidsforhold. Definisjonen av arbeidslivskriminalitet i nevnte strategi nevner at kriminaliteten kan virke konkurransevridende og undergrave samfunnsstrukturen, noe som ikke nødvendigvis gjenspeiles så godt i nærværende forslag. Dette bør etter vår vurdering reflekteres bedre i enten ordlyden eller i forarbeidene til bestemmelsen.

Hva gjelder spørsmålet om oppregningen av etater er dekkende, så mener vi som nevnt det er viktig at ordlyden ikke er begrenset til deling av opplysninger mellom etater i formalisert A-krim samarbeid, slik som i Finansdepartements høring av 23. mars 2018. Spesial- og fagkompetansen finnes i de ulike etatene, og det er viktig å sette alle deler av forvaltningen bedre i stand til å ivareta det samfunnsoppdraget det er tildelt, herunder ved mer effektivt å kunne følge opp det regelverket man forvalter. Vi gjentar for øvrig at det bør klargjøres hva som ligger i «offentlig myndighet» og «håndheve lovgivningen», og at deling også med andre enn offentlige myndigheter vil bidra til en mer effektiv bekjempelse av arbeidslivskriminalitet. Vårt primære ønske er likevel at bestemmelsen bør gjøres mer virksomhetsnøytral og generell i utformingen, jf. ovenfor.

Vi stiller spørsmål ved at bestemmelsen ikke skal omfatte taushetsbelagte opplysninger. I denne sammenhengen viser vi blant annet til punkt 25 *Offentlighet og taushetsplikt* i Prop. 62 L *Endringer i forvaltningsloven mv. (administrative sanksjoner mv.)*. Der drøftes det hvorvidt gjeldende alminnelige regler om dokumentoffentlighet og om taushetsplikt er tilfredsstillende med sikte på saker om administrative sanksjoner. Det redegjøres også der for gjeldende rett om hvorvidt opplysninger om at en virksomhet eller en person som er mistenkt eller funnet skyldig i lovbrudd er taushetsbelagt. Som det fremkommer i proposisjonen kunne det vært ønskelig med klarere lovregler på dette punktet, men det konkluderes med at det er vanskelig å se hvordan man kan unngå en viss skjønnsmessig vurdering. Selv om det i enkelte tilfeller kan være vanskelig å avgjøre om man har å gjøre med taushetsbelagt opplysninger eller ikke, antar vi at deling av personopplysninger for å bekjempe arbeidslivskriminalitet ofte vil kunne gjelde taushetsbelagte personopplysninger. Vi stiller derfor spørsmål ved om denne foreslåtte begrensningen vil redusere den ønskede

effekten av tiltaket. Vi antar utleveringsadgangen vil være et forholdsmessig tiltak slik det kreves i GDPR artikkel 23, selv om bestemmelsen åpner for utlevering av slik informasjon. Dette underbygges av at særlige kategorier opplysninger ikke er omfattet, og av at opplysninger om straff ikke lenger er å regne som dette etter ikrafttreddelsen av ny personopplysningslov.

Vi stiller også spørsmål ved ordlydens andre ledd som presiserer at særlovgivningen kan begrense delingsadgangen. Vi mener det hadde vært hensiktsmessig å kartlegge om slike begrensninger finnes i dag og eventuelt samordnet bestemmelsene – igjen for å sikre at regelverket ikke blir for fragmentert og lite tilgjengelig. Dersom det allikevel er ønskelig å begrense adgangen for deling, antar vi dette kan ivaretas ved *lex specialis* eller *lex posterior* prinsippet.

På side syv i høringsnotatet fremkommer det at bestemmelsen kun bør regulere utleveringen, og ikke den videre behandlingen som skal skje hos mottakerorganet. Dette da rammene for behandlingen hos mottakerorganet vil reguleres av mottakerorganets behandlingsgrunnlag. På side fem i høringsnotatet står det imidlertid at *«Forslaget gir både supplerende rettsgrunnlag for slik utlevering, ..., og grunnlag for viderebehandling for uforenlige formål ...»*. Vi oppfatter disse to formuleringene noe motstridene og slik at de kan bidra til uklarheter. Vi antar det er uttalelsene på side syv som gir uttrykk for det som er ment å skulle bli gjeldende rett.

Alternativt forslag om regulering i særlovgivningen

Dersom det foreslåtte alternativet om mindre presiseringer i reglene om deling av taushetsbelagt informasjon i relevant særlovgivning blir aktuelt, mener vi det er viktig å se høringsinnspillene fra denne høringen og fra Finansdepartementets høring av 23. mars 2018 i sammenheng. Vi vil også gi innspill til denne høringen, der ett av flere av innspill er at ordlyden i enkelte av forslagene har fått en uheldig utforming ved å begrense delingen av informasjon til offentlige etater som deltar i «formalisert tverretatlig» samarbeid ved A-krim sentrene. Ved å begrense delingsadgangen slik tar man ikke inn over seg bredden i kriminaliteten, og hvordan flere etater innenfor sine samfunnsoppdrag har betydelige utfordringer som krever målrettet tverrfaglig samarbeid for effektivt å kunne forebygge og avdekke kriminalitet.

Strategien mot arbeidslivskriminalitet synes også å forutsette et bredere samarbeid enn kun for de etatene som samarbeider i et formalisert A-krim samarbeid. Arbeidene med disse to lov- og forskriftsendringene bør for øvrig etter vår mening og på generelt grunnlag samordnes, slik at ordlyden- og materielt innhold i forslagene samsvarer.

Med hilsen

Bjørne Grimsrud

Linda Solstad

Tekst for godkjenning settes inn ved ekspedering.

Vedlegg:

Label_Mottaker

Samferdselsdepartementet, Postboks 8010 Dep, 0030 OSLO

Samferdselsdepartementet, Postboks 8010 Dep, 0030 OSLO

Samferdselsdepartementet, Postboks 8010 Dep, 0030 OSLO